

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

ДУДНИК РУСЛАНА МИКОЛАЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри загальної теорії права та держави,
кандидат юридичних наук*

МІСЦЕ ГЕНДЕРНОГО ПРАВА У СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ

Зважаючи на стрімкий розвиток сучасного суспільства під впливом сукупності різних факторів, можна стверджувати, що система права України перебуває в постійній динаміці, що проявляється, зокрема, у появі її нових структурних елементів, що покликані відповідати нагальним потребам суспільства. Одним із таких новосформованих складових є гендерне право, поява та розвиток якого наразі викликає чимало дискусій.

Так, гендерне право направлене на заборону будь-яких проявів дискримінації за ознакою статі, тобто встановлює систему імперативних приписів. Наприклад, згідно з положеннями статті 17 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» роботодавцям забороняється в оголошеннях (рекламі) про вакансії пропонувати роботу лише жінкам або лише чоловікам, за винятком специфічної роботи, яка може виконуватися виключно особами певної статі, висувати різні вимоги, даючи перевагу одній із статей, вимагати від осіб, які влаштовуються на роботу, відомості про їхнє особисте життя, плани щодо народження дітей [1, ч. 3 ст. 17].

Разом з тим, варто зауважити, що заборона дискримінації не виключає існування певних відмінностей у правах і гарантіях їх здійснення, які зумовлені належністю людей до різних статей. В першу чергу такі відмінності викликані фізичними особливостями осіб чоловічої та жіночої статей, які не можна не враховувати при врегулюванні тих чи інших відносин. Саме тому гендерне право покликане не просто урівняти в правах та свободах чоловіків та жінок, а й у разі об'єктивної неможливості такого урівняння – передбачити випадки, в яких допустима відмінність між правомочностями осіб різних статей.

Відомо що, галузь права є найбільш складним утворенням у системі права, і, не зважаючи на різноманітність думок щодо критеріїв поділу права на галузі, переважна більшість дослідників визнає домінуючу роль серед таких критеріїв за предметом і методом правового регулювання [2, с. 61].

Так, предметом правового регулювання гендерного права є суспільні відносини щодо встановлення засобів забезпечення рівності прав людини незалежно від статі. Щодо методу правового регулювання гендерного права характеризується імперативністю, оскільки основна ціль гендерного права – встановлення рівності прав незалежно від статі, а це, в свою чергу, варто трактувати як заборону дискримінації за статевую ознакою.

Оскільки, гендерне право має власний предмет та метод правового регулювання, тому можемо вважати гендерне право, як окрему галузь права, що займає своє місце в системі права України, та є невід'ємною

частиною належного функціонування суспільства в правовому просторі.

Разом з тим, серед науковців точаться дискусії, щодо визнання гендерного права, як самостійного елемента системи права. Різне бачення науковців гендерного права з одного боку сприяє його активному дослідженню з метою остаточного утвердження певної позиції, а з іншого – гальмує його подальший розвиток як складової системи права, зокрема формування та вичення відповідних інститутів. Так, наразі говорити про наявність в межах гендерного права інститутів, як структурних елементів галузі, не вбачається можливим.

На практиці ж, такий стан справ знаходить прояв у недостатньому рівні врегулювання гендерних суспільних відносин існуючою правовою базою, хоча і варто зауважити, що гендерні аспекти в національному та міжнародному законодавстві зустрічаються дедалі частіше.

Крім того, дискусія щодо місця гендерного права в системі права призводить також і до ускладнення формування широкого кола профільних спеціалістів з гендерних питань в правовому полі, оскільки наразі вивчення та освоєння гендерного права як галузі не носить не тільки пріоритетний характер, а й в основному не розглядається як окрема навчальна дисципліна взагалі. Як наслідок – дефіцит знань у сфері засобів забезпечення рівності прав людини незалежно від статі, встановлення меж допустимих відмінностей у правах залежно від статі, високий ризик неналежного здійснення гендерно-правової експертизи та застосування нормативно-правових актів, положення яких допускають порушення принципів рівності та недискримінації, високий рівень гендерного розриву у суспільстві.

Однак, незважаючи на дискусійність питання, гендерне право займає важливе місце в системі права України оскільки опосередковує регулювання значного пласту суспільних відносин, що стосуються забезпечення рівності прав людини незалежно від статі у різних сферах суспільного життя, які супроводжуються реалізацією політичних, громадянських, економічних, соціальних та культурних прав людини. Світова тенденція щодо досягнення максимального показнику однаковості прав людини та забезпечення їх дотримання, подолання гендерних стереотипів та нерівності в усіх її проявах наділяє гендерне право, як галузь права специфічним предметом і методом правового регулювання взаємодія яких з предметом та методом інших галузей права є необхідним заходом для належного функціонування правової дійсності суспільства.

Список використаних джерел:

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 вересня 2005 р. № 2866 / Верховна Рада України.
2. Саннікова М. Комплексні галузі права: до постановки питання. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 4 (79). С. 59–64.

Ключові слова: гендер, гендерне право, система права, рівність, дискримінація.

Key words: gender, gender law, legal system, equality, discrimination.

Тіщенко Юлія Валеріївна Елементи міфологічного світогляду у правосвідомості сучасної людини	50
Бальжик Ірена Анатоліївна Захист прав людини під час сучасної війни	54
Рязанов Михайло Юрійович Нормативний та процесуальний аспекти правової спадщини: антропологічний підхід	57
Кобко-Одарій Вікторія Сергіївна Правова спадщина: щодо питання внутрішньої єдності та зовнішнього вираження	59
Кравченко Сергій Петрович Правовий текст як образ лінгвістичного буття права	63
Чувакова Ганна Михайлівна Соціальні аспекти категорій норма-аномалія	66
Кормич Анатолій Іванович Витоки концепції глобального неуправління та її науковий і практичний потенціал	69
Serebro Mykhailo Technological trends in legal practice	72
Антошина Ірина Володимирівна Інформація і право: діалектика взаємозв'язку	74
Скуріхін Сергій Миколайович Етологічний аналіз ресурсів влади	77
Іванченко Ольга Миколаївна До питання співвідношення легітимності права та правової культури в Україні	80
Дудник Руслана Миколаївна Місце гендерного права у системі права України	84
Іванчук Віра Євстафіївна Моніторинг формування професійної правової культури у майбутніх юристів	86
Ковбасюк Степан Валерійович Інституційний підхід в методології державознавства	88
Войткова Аліса Вікторівна Особливості та шляхи реалізації функції оборони України як морської держави	91
Лук'ячук Ольга Вікторівна Статичний та динамічний підходи в інтерпретації права	94
Одарій Віктор Віталійович Порівняльно-правовий метод у застосуванні права	96
Грезіна Олена Миколаївна Етичні аспекти забезпечення якості освітнього процесу в контексті захисту прав учасників освітнього процесу	99